

HET VERRICHTEN VAN DOUANEFORMALITEITEN ALS DIRECT VERTEGENWOORDIGER

Directe vertegenwoordiging volgens het Communautair Douanewetboek

Volgens het Communautair Douanewetboek (CDW) - dat in 1992 is vastgesteld - kan "ieder persoon zich voor het vervullen van de in de douanewetgeving voorgeschreven handelingen en formaliteiten bij de douaneautoriteiten doen vertegenwoordigen" (artikel 5 lid 1 CDW). In artikel 5 lid 2 van het CDW wordt de directe vertegenwoordiging geregeld.

Bij de directe vertegenwoordiging verricht de douaneagent als vertegenwoordiger, de in de douanewetgeving voorgeschreven formaliteiten en handelingen 'in naam en voor rekening van de vertegenwoordigde'. Een direct vertegenwoordiger kan optreden voor in de Europese Unie gevestigde personen/ondernemingen.

Directe vertegenwoordiging in Nederland

In tegenstelling tot andere lidstaten is het in Nederland voor douaneagenten lange tijd niet mogelijk geweest om als direct vertegenwoordiger op te treden. Ondanks de daaraan verbonden risico's - namelijk de publiekrechtelijke aansprakelijkheid jegens de douane - traden douaneagenten, om in de dienstverlening richting hun klanten te kunnen voorzien, op in eigen naam en voor eigen rekening. Het gevaar voor de douaneagent bleef echter aanwezig dat bij een faillissement van zijn opdrachtgever of indien hij slachtoffer was geworden van fraude, hij de schade niet kon verhalen. De eventuele financiële gevolgen staan niet in verhouding met de dienstverlening die hij verricht. Ook heeft hij geen financieel belang bij de goederen. Vanuit dit oogpunt is het voor douaneagenten wenselijk dat zij kunnen optreden als direct vertegenwoordiger.

In Nederland bestaat vanaf 25 september 2005 de mogelijkheid om gebruik te maken van de directe vertegenwoordiging. Bij de directe vertegenwoordiging is de vertegenwoordigde op basis van de douaneregelgeving de aangever en daarmee de persoon die alle verplichtingen moet nakomen die uit de aangifte voortvloeien. Dit betekent dat de douaneagent geen douaneschuldenaar meer is. Ook eventuele boekingen achteraf komen niet meer voor zijn rekening. De douaneagent kan als indiener van de aangifte wel strafrechtelijk worden aangesproken. Hiermee is de douaneagent uitsluitend verantwoordelijk voor zijn eigen handelen.

Verplichting voor bepaalde douaneregelingen

De mogelijkheid om gebruik te maken van de directe vertegenwoordiging bestaat voor de aangifte 'brengen in het vrije verkeer' (zonder bijzondere verplichtingen). Daarnaast moeten, op grond van de communautaire wetgeving de volgende aangiften worden gedaan door de persoon die de bijzondere verplichtingen moet naleven of door diens vertegenwoordiger; tijdelijke invoer, actieve veredeling schorsingssysteem/terugbetalingssysteem, behandeling onder douanetoezicht, passieve veredeling met voorafgaande invoer, douane-entrepot (met uitzondering van entropotype B), brengen in het vrije verkeer met bijzondere bestemming of met een aanvraag voor een douanevrijstelling (vergunningplicht) en landbouwregelingen in het kader van Verordening 1291/2000/EG.

Vanaf 25 september 2005 is de vergunninghouder voor dergelijke aangiften als aangever verantwoordelijk, douaneagenten kunnen de aangifte enkel verrichten als diens directe vertegenwoordiger.

Betalingsmogelijkheden

De Nederlandse regeling geeft de mogelijkheid om voor de betaling van de initiële douaneschuld (verschuldigde rechten, heffingen en belastingen) gebruik te maken van de betalingsfaciliteit die geboden wordt door de direct vertegenwoordiger. Hiermee blijft de douaneagent jegens de douane verantwoordelijk voor de afdracht van hetgeen op basis van de aangifte is verschuldigd.

Administratieverplichting

De direct vertegenwoordiger is verplicht een administratie te voeren. Op basis van de aan hem verstrekte vergunning 'elektronisch aangeven' moet hij per aangifte de (originele) documenten en bescheiden bewaren. De bewaartermijn bedraagt 7 jaar na aanvang van de datum waarop het douanetoezicht is beëindigd. In de administratie van de direct vertegenwoordiger dient ook een machtiging van de vertegenwoordigde te worden bewaard.

Behoudens de administratieplicht van de direct vertegenwoordiger is de vertegenwoordigde als aangever, voor dezelfde periode als de direct vertegenwoordiger, wettelijk verplicht op aangifteniveau alle gegevens met betrekking tot de aangifte, de bescheiden en de overige gegevens met betrekking tot de transactie te bewaren in zijn administratie, voorzover die behoren bij de aangifte. Naast het bewaren van afschriften van de documenten en bescheiden waarover de direct vertegenwoordiger dient te beschikken, kan gedacht worden aan originele facturen, commerciële contracten, vrachtnota's, etc. De douaneagent kan het voeren en organiseren van deze administratie eventueel als aanvullende dienst ten behoeve van zijn opdrachtgever verrichten. Hierover dienen wel aanvullende afspraken te worden gemaakt. De administratie dient in alle gevallen voor de douane toegankelijk te zijn.

Machtiging

Om als direct vertegenwoordiger te kunnen optreden dient een douaneagent te beschikken over een rechtsgeldige machtiging van de aangever/vertegenwoordigde, waarin wordt aangegeven dat de douaneagent bevoegd is hem te vertegenwoordigen. Met betrekking tot de machtiging heeft de Nederlandse overheid bepaald dat vastgesteld moet kunnen worden wie de opdrachtgever is, of deze echt bestaat, waar deze is gevestigd, door wie de machtiging namens de opdrachtgever is ondertekend en of deze persoon wel bevoegd is om deze machtiging af te geven. In dit kader zal de douaneagent vragen om een document waaruit dit kan worden afgeleid (bijvoorbeeld een actueel uittreksel van de inschrijving van de onderneming in het Handelsregister of een verklaring van de onderneming waaruit de bevoegdheid van de persoon die de volmacht verleent blijkt). Indien de opdrachtgever een particulier betreft zal deze een kopie van zijn paspoort/identiteitskaart dienen te overleggen.

Conclusie

Het verrichten van douaneformaliteiten is een vak apart. In de praktijk worden douaneagenten dan ook veelvuldig ingeschakeld. Douaneagenten zijn bekend met de benodigde handelingen en werkzaamheden en beschikken daarnaast over vergunningen voor vereenvoudigde regelingen, betalingsfaciliteiten en geautomatiseerde systemen. Voorts hebben zij de nodige contacten met de douane. Uiteraard zal een ingeschakelde douaneagent ook indien hij optreedt als direct vertegenwoordiger, de belangen van zijn klanten onverminderd blijven dienen.